

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 380/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ zastúpenej advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, proti postupu Okresného súdu Bratislava I (Mestského súdu Bratislava IV) v konaní sp. zn. 16C/39/2020 (sp. zn. B1-16C/39/2020) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I (Mestského súdu Bratislava IV) v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/39/2020 (sp. zn. B1-16C/39/2020) **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške **530,86 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje prikázať mestskému súdu vo veci konať, priznať finančné zadosťučinenie 200 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2023-16 z 18. augusta 2023 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou Okresnému súdu Banská Bystrica 5. decembra 2019 domáhala proti žalovanej poisťovni zaplatenia sumy 288,60 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody z poistnej udalosti. Dňa 9. júla 2019 bola účastníkom dopravnej nehody, pričom jej touto udalosťou vznikla škoda na motorovom vozidle. V spore bola úspešná a jej vec bola právoplatne skončená rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 16C/39/2020 z 27. januára 2022 v spojení s opravným uznesením z 9. septembra 2022. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 16C/39/2020 z 27. januára 2022 v spojení s opravným uznesením z 9. septembra 2022 nebolo podané odvolanie (úradný záznam z 8. augusta 2023).

4. Sťažovateľka zaslala 1. apríla 2022 okresnému súdu vyčíslenie trov konania. Okresný súd uznesením z 28. apríla 2022 rozhodol o výške trov konania. Žalovaná proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podala sťažnosť. Po vyjadrení k sťažnosti zaslala sťažovateľka 24. novembra 2022 okresnému súdu žiadosť o rozhodnutie o výške trov konania.

5. Sťažovateľka sťažnosťou zo 7. júna 2023 adresovanou predsedovi okresného súdu podľa § 62 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov namietala prietahy. Podpredsedníčka mestského súdu listom zo 4. júla 2023 vyhodnotila sťažnosť pre nečinnosť za dôvodnú.

6. Dňa 1. júna 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení neskorších predpisov (tzv. nová súdna mapa), ktorým bol v čl. VIII zmenený aj zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvody súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava III a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava IV (ďalej aj „mestský súd“).

7. Sťažovateľka doručila súdu doplnenie ústavnej sťažnosti z 19. júla 2023, v ktorom ústavnému súdu oznámila, že 18. júla 2023 jej bolo doručené uznesenie, ktorým mestský súd o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o trovách konania rozhodol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka namieta, že mestský súd do dňa podania jej ústavnej sťažnosti o výške trov konania nerozhodol. Tiež tvrdí, že rozhodovanie o výške trov konania trvá viac ako rok, a považuje postup súdu za nehospodárny a neefektívny. Aj napriek tomu, že vo veci samej bolo súdom rozhodnuté, jej stav právnej neistoty pretrváva v rozhodovaní o výške trov konania. Rozhodovanie o výške trov konania označila za štandardnú agendu všeobecných súdov a vyšší súdny úradník rozhoduje na základe podkladov zaslaných úspešnou stranou alebo informácií obsiahnutých v spise. Na podporu svojej argumentácie poukázala na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej

len „ESLP“) z 28. júna 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 65302/11, týkajúci sa neprimeranej dĺžky rozhodovania súdu o výške trov konania.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

9. Ústavný súd vyzval mestský súd, aby sa k podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľky vyjadril. Do dňa rozhodovania o ústavnej sťažnosti však mestský súd možnosť vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyužil, zrejme aj s prihliadnutím na to, že v preskúvanom konaní už o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o výške náhrady trov konania rozhodol.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľky spočíva v porušení ňou označených práv postupom okresného súdu (neskôr od 1. júna 2023 mestského súdu) v napadnutom konaní v súvislosti s rozhodovaním vo veci stanovenia sumy náhrady trov konania. Sťažovateľka namieta predovšetkým nečinnosť okresného súdu v trvaní viac ako 1 rok.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04). Aj s prihliadnutím na uvedené preto ústavný súd považuje za potrebné poukázať na judikatúru ESLP, konkrétne na jeho rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11), ktorým rozhodol okrem iného aj o tom, že dĺžka konania napadnutého sťažnosťou nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a to aj napriek skutočnosti, že toto konanie v čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania). ESLP totiž v bode 50 uvedeného rozsudku konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa teda aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote. Aj štádium konania vo veci stanovenia sumy náhrady trov konania preto *ratione materiae* spadá pod záruky základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 272/04, III. ÚS 130/2020, I. ÚS 250/2020) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci a jej význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07, I. ÚS 477/2020).

13. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, rozhodovanie o sume náhrady trov konania s prihliadnutím na skutočnosť, že všeobecný súd rozhoduje o nich podľa vopred ustanovených zásad a podľa úkonov, ktoré boli v konaní vykonané stranami sporu a ich právnymi zástupcami, ústavný súd postup pri rozhodovaní o trovách konania nepovažuje za právne zložitý. Skutkovo musí

v každom prípade vychádzať len z obsahu súdneho spisu, a preto nie je dôvodom na výrazné predĺženie preskúmaného konania. Okrem už uvedeného predmetom meritórneho rozhodovania bolo zaplatenie pohľadávky z titulu náhrady škody na motorovom vozidle vzniknutej pri dopravnej nehode, teda nejde o vec, ktorá spadá do kategórie citlivých konaní vyžadujúcich si osobitnú rýchlosť.

14. V súvislosti s druhým kritériom, podľa ktorého sa posudzuje existencia zbytočných prietahov v napadnutom konaní, ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka svojím správaním neprispela k predĺženiu napadnutého konania. V záujme ochrany svojich práv sťažovateľka okresnému súdu zaslala 24. novembra 2022 žiadosť o rozhodnutie vo veci výšky náhrady trov konania a taktiež 7. júna 2023 sťažnosť na prietahy predsedovi mestského súdu.

15. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup okresného súdu, neskôr mestského súdu. Okresný súd v predmetnej veci meritórne rozhodol 27. januára 2022 a zároveň sťažovateľke priznal náhradu trov konania. Okresný súd následne rozhodol o výške trov konania uznesením z 26. apríla 2022 (doručeným sťažovateľke 28. apríla 2022), proti ktorému žalovaný podal sťažnosť, o ktorej bolo podľa zistenia ústavného súdu rozhodnuté až uznesením zo 17. júla 2023 doručeným sťažovateľovi 18. júla 2023 (právoplatným 25. júla 2023). Z uvedeného vyplýva, že preskúmané konanie bolo poznačené viac ako jeden rok trvajúcou nečinnosťou okresného súdu, ktorá mala za následok vznik zbytočného prietahu, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv.

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu (neskôr mestského súdu) v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

17. Keďže ústavný súd zistil, že uznesením mestského súdu zo 17. júla 2023 (právoplatným 25. júla 2023) bolo preskúmané konanie právoplatne skončené v časti trov konania, sťažovateľkina žiadosť, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v preskúmanej veci konať bez zbytočných prietahov, sa stala bezpredmetnou, a preto jej nevyhovel (výrok 3 tohto nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 200 eur, ktoré odôvodnila pretrvávajúcim stavom svojej právnej neistoty rozhodovania mestského súdu o výške trov konania. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Po zohľadnení konkrétnych okolností prípadu, najmä doterajšej dĺžky konania pred mestským súdom (okresným súdom), ako aj predmetu sporu (288,60 eur), ústavný súd dospel k záveru, že deklarovanie porušenia sťažovateľkiných práv je v danom prípade dostatočným zadosťučinením

(porovnaj III. ÚS 195/2021). Vo veci samej bola vec právoplatne rozhodnutá, a tým je miera právnej neistoty sťažovateľky týkajúca sa rozhodovania o výške trov konania podstatne nižšia. Ústavný súd preto sťažnosti sťažovateľky v časti požadovaného finančného zadostučinenia nevyhoviel.

VI.

Trovy konania

19. Ústavný súd priznal sťažovateľke [§ 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 530,86 eur.

20. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu s režijným paušálom predstavuje sumu 442,38 eur, ktorá bola zvýšená o DPH v sume 88,48 eur. Celkovo tak sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov v sume 530,86 eur (bod 3 tohto nálezu).

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu